

Koldingbogen

ÅRSTAL:	1990
FORFATTER:	Edvard Køhrsen
TITEL:	En kommentar til en kommentar om saltet i Harte.
KORT RESUME:	Argumentation for Saltmøllekanalen som saltvandskanal og for Stallerup Sø som delvist grundlag for en saltproduktion i Harte. (Kommentar til: H. C. Ervald: Saltet i Harte, en kommentar)

En kommentar til en kommentar om saltet i Harte

Af Edvard Kørhsen

At der har været en saltholdig kilde ved Alpedalsvej på matrikel nr. 30 er beviseligt, og det menes også at være korrekt efter gamle fortællinger at dømme, at selv saltmølleproduktionen fandt sted overfor denne kilde, ca. 19,8 m over åen. Det var derfor nødvendigt at have et pumpesystem, som kunne pumpe denne saltkildes vand op hertil. Kanalsystemet fra Stallerup sø til møllestedet ved Alpedalsvej på 4,1 km kunne være den kraft, der skaffede energien til pumpen, men det vand, der kom fra Stallerup sø indeholdt formentlig også salt.

Brandorff mente, at den kunne have indeholdt salt, for han skrev i 1903 i Kolding Folkeblad, at det var dejligt, om Nationalmuseets folk kunne se på den »saltgrøft«, der var at se på Kirkedalgårds mark i Harte. Han skriver, at denne saltgrøft var kendt i generationer, og det giver også en af forklaringerne på, hvorfor man borede efter salt mindre end 200 m fra Kirkedalgårds mark.

Om den såkaldte saltrende i virkeligheden kun har ledt ferskvand, vil naturligvis ikke kunne besvares så mange år efter, og selve saltkildestedet er også svært at udpege. Der kan jo også have været flere kilder. Boringer i området i 1916 viste, at der var saltholdigt vand flere steder i engbunden.

Det kan også nævnes, at man i Tyskland undertiden hentede det saltholdige vand ret langt fra selve saltmøllestedet for derved at få en »saltmøllecentral«, så undgik man at bygge flere møller, end nødvendigt var.

Såfremt vandet fra Stallerup sø ikke indeholdt salt, synes det mærkeligt, at man placerede saltmøllen

næsten på toppen af dalsiden og ikke ved siden af saltkilden. Det er også besynderligt, hvorfor renden blev lavet helt fra Stallerup sø og ikke fra Grønsø – såfremt vandet var ferskt. Boringerne i Harte i 1936-37 viste saltholdige dannelser i borevandet. I følge optegnelser fra Kolding Vandværk viste også boringer foretaget i Harteområdet helt op i 1950'erne, at der var salt i undergrunden i Harte-området. Kolding Vandværk fik så i stedet vand fra Trudsbro, hvor der ikke er salt.

Med hensyn til dronning Dorotheas saltværk, så mener jeg ikke, det var nogen fejlinvestering. Møllen kom i gang, og der blev produceret salt.